

Vergaderjaar 2022–2023

32 317

JBZ-Raad

Nr. 849

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 31 augustus 2023

De vaste commissie voor Justitie en Veiligheid heeft een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Ministers van Justitie en veiligheid en voor Rechtsbescherming en de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid over de brief van 13 juli 2023 over de geannoteerde agenda informele JBZ-Raad van 20 en 21 juli 2023 (Kamerstuk 32 317, nr. 845) en over verslag van de formele JBZ-Raad van 8-9 juni 2023 (Kamerstuk 32 317, nr. 842).

De vragen en opmerkingen zijn op 17 juli 2023 aan de Ministers van Justitie en Veiligheid en voor Rechtsbescherming en de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid voorgelegd. Bij brief van 29 augustus 2023 zijn de vragen beantwoord.

De voorzitter van de commissie,
Kat

De adjunct-griffier van de commissie,
Meijer

Vragen en opmerkingen vanuit de fracties en reactie van de bewindspersonen	2
• Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie	2

Vragen en opmerkingen vanuit de fracties en reactie van de bewindspersonen

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de geannoteerde agenda voor de informele Raad Justitie en Binnenlandse Zaken op 20 en 21 juli 2023 (Kamerstuk 32 317, nr. 845). Zij hebben hierover nog enkele vragen en opmerkingen.

De leden van de VVD-fractie lezen dat op 21 juni 2023 de Raadsposities op de ontwerpverordeningen voor de verzameling en overdracht van Advance Passenger Information (API) voor grensbewakings- en rechts-handhavingsdoeleinden zijn aangenomen. Kan de Staatssecretaris toelichten op welke manier het voorstel API Grensbewaking illegale migratie tegengaat? Hoe groot zal de impact op illegale migratiestromen naar verwachting zijn, wanneer het voorstel wordt aangenomen en geïmplementeerd?

De leden van de VVD-fractie zijn verheugd te lezen dat door Nederlandse inzet het mogelijk is API-gegevens langer te bewaren ten behoeve van de bestrijding van illegale migratie. Daarentegen is het teleurstellend dat het niet is gelukt de reikwijdte van het API Grensbewakingsvoorstel naar uitgaande vluchten en intra-Schengen vluchten uit te breiden. Kan de Staatssecretaris toelichten op welke andere manier er alsnog meer controle kan komen op uitgaande vluchten en intra-Schengen vluchten? Kan de Staatssecretaris toelichten op welke wijze hierin samengewerkt kan worden tussen lidstaten? Op welke wijze kan straks informatiedeling plaatsvinden?

Antwoord

API-gegevens worden aan het einde van de instapcontroles, dus voordat het vliegtuig naar bijvoorbeeld Nederland vertrekt, verzameld en verzonden. API betreft geen grenscontrole op zich, maar verbetert het informatiebeeld aan de voorkant van het proces en dat is handig in het kader van informatiegestuurd optreden. Het stelt de grensbewakingsautoriteiten, in dit voorbeeld de KMar, in staat om voor aankomst in Nederland na te gaan of er mensen aan boord zijn die nadere aandacht behoeven. Het gaat bijvoorbeeld om passagiers zonder geldige reisdocumenten of passagiers die om andere redenen niet aan de toegangsvereisten voldoen, bijvoorbeeld omdat ze gesignaleerd staan in opsporingsregisters. Op basis van de informatie uit API kan de KMar zich binnen de bestaande wet- en regelgeving beter richten op de reizigers die ze graag wil controleren. Door vóór aankomst over passagiersgegevens te beschikken, heeft de KMar meer tijd en mogelijkheden om hierop te anticiperen. Op basis van het nieuwe voorstel moeten luchtvaartmaatschappijen deze gegevens automatisch verzamelen vanuit de machinaal leesbare zone (MRZ) van reisdocumenten, waardoor de data van zeer hoge kwaliteit is. Grensbewakingsautoriteiten kunnen daarmee efficiënter worden ingezet en effectiever optreden tegen bijvoor-

beeld mensensmokkel, mensenhandel, fraude met paspoorten en andere zaken die samenhangen met illegale immigratie en verstoring van de openbare orde.

Onder de bestaande API-richtlijn is het aan de lidstaten zelf overgelaten om een verplichting op te leggen aan de luchtvaartmaatschappijen om API-gegevens aan te leveren bij de grensbewakingsautoriteiten en de wijze waarop. Als gevolg wordt op dit moment niet elke luchtvaartpassagier die de buitengrenzen van het Schengengebied overgaat, gecontroleerd met API-gegevens. Dit heeft niet alleen nadelige gevolgen voor het EU-grensbeheer, maar ondermijnt ook het gebruik van API-gegevens voor het tegengaan van illegale migratie en voor rechtshandavingsdoel-einden. Door alle lidstaten en de daarin opererende luchtvaartmaatschappijen een rechtstreekse verplichting met uniforme regels op te leggen om de API-gegevens van alle luchtvaartpassagiers die de Schengenbuitengrenzen overgaan te controleren, draagt het nieuwe voorstel voor API Grensbewaking bij aan het opsporen van illegale migratie. API-gegevens kunnen bijvoorbeeld worden gebruikt voor het verifiëren van de nationaliteit, identiteit en reisroute van personen die asiel aanvragen op de luchthaven. In de Raadspositie is op verzoek van Nederland ruimte geboden voor uitzonderlijke gevallen waarbij het nodig is voor grensbewakingsautoriteiten om API-gegevens langer te bewaren ten behoeve van de bestrijding van illegale migratie. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer API-gegevens gebruikt moeten worden wanneer iemand zijn reisdocumenten op de luchthaven heeft kwijtgemaakt.

De verzameling van API-gegevens voor grensbewakingsdoel-einden blijft in de Raadspositie beperkt tot vluchten naar het grondgebied van de EU en Schengen vanuit derde landen. Het voorstel voor de verordening, zoals overeengekomen in de Raadspositie, biedt helaas dan ook geen nieuwe mogelijkheden om de controle op uitgaande en intra-Schengen vluchten te vergroten voor grensbewakingsdoeleinden. Dit voorstel moet echter worden gezien als onderdeel van een breed Europees wetgevingspakket om de EU-buitengrenzen te versterken. Het gaat hierbij om onder andere het Entry-Exit System (EES), het European Travel Information and Authorization System (ETIAS) en interoperabiliteit van informatiesystemen op het terrein van grenzen en visa met als doel dat deze systemen beter op elkaar aansluiten en elkaars gegevens kunnen gebruiken. Deze systemen zullen bijdragen aan de controle op migratiestromen op de Europese buitengrens, waaronder ook uitgaand verkeer. Wat intra-EU vluchten betreft blijven de mogelijkheden voor het gebruik van API echter beperkt tot rechtshandavingsdoeleinden.

Verder lezen de leden van de VVD-fractie dat de Europese Commissie een onderzoek uitvoeren naar het opstellen van een wetgevend kader ten behoeve van de verzameling van API-gegevens bij andere vervoersmodaliteiten. Wat deze leden betreft is dit een belangrijk onderdeel om meer controle op de (illegale) migratiestromen te krijgen. Is de Staatssecretaris bereid om in EU-verband een voortrekkersrol te nemen om ook op andere vervoersmiddelen dan vliegtuigen meer controle te krijgen ten behoeve van het tegengaan van illegale en secundaire migratie? Kan bij het onderzoek ook gekeken worden naar de inzet van camera's, op bijvoorbeeld snelwegen en grensovergangen, en meer internationale samenwerking?

Antwoord

Voor wat betreft het verzamelen van API-gegevens bij andere vervoersmodaliteiten en de inzet van camera's is van belang te benoemen dat de Europese Commissie mede naar aanleiding van de Nederlandse inzet overgaat tot dit onderzoek. Hierbij is het Nederlandse Amigo-Boras onder de aandacht gebracht van de Europese Commissie.